

novo
nordisk
fonden

Marie &
August
Krogh
Prisen
2019

A portrait of Gunhild Waldemar, a woman with short blonde hair, wearing a white blazer over a dark top and a gold necklace. She is smiling slightly and looking towards the camera. The background is a textured, dark wall.

Hun satte
demenssygdom
på **danmarkskortet**

Prisvinder 2019

Gunhild Waldemar,
Klinisk professor og leder af
Nationalt Videnscenter for Demens

Gunhild Waldemar har været hoveddrivkraften i at sætte demenssygdom på danmarkskortet. Gennem tre årtier har hun cementeret demenssygdom som et fokusområde i dansk politik og forskning og bragt dansk demensforskning ind i verdenseliten.

Hendes meritter taler for sig selv:

- » Medstifter af Alzheimerforeningen i 1991
- » Oprettede Danmarks første multidisciplinære hukommelsesklinik i 1995
- » Stifter af Nationalt Videnscenter for Demens i 2007
- » Medstifter af European Academy of Neurology i 2014

Klinisk professor og leder af Nationalt Videnscenter for Demens, Gunhild Waldemar, har sat et permanent aftryk på dansk demensforskning, der i dag er blandt verdens førende. For sit utrættelige arbejde gennem tre årtier modtager den dedikerede forsker Marie og August Krogh Prisen 2019.

”Det er dejligt at få anerkendelse og at vide, at ens arbejde bliver værdsat. Mange andre end jeg selv har været med til at forme dansk demensforskning, men jeg er stolt af, at jeg har været med til at få både forskning og uddannelse af fagpersonale til at spille sammen, så mennesker med demens i dag får en langt bedre behandling, end da jeg startede inden for feltet for mange år siden,” fortæller Gunhild Waldemar.

Gunhild Waldemars lange rejse og forskningskarriere begyndte, da hun i en alder af blot 19 år rejste til USA for at studere. Her mødte hun men-

nesker med store ambitioner, og allerede på det tidspunkt blev hun inspireret til også at ville gøre en forskel i verden. Den inspiration bragte hende forbi lægestudiet og bagefter Neurologisk Klinik på Rigshospitalet.

På Rigshospitalet stiftede hun i slutningen af 1980'erne bekendtskab med mennesker med demens, som på det tidspunkt ikke havde hverken lægernes, samfundets eller politikernes bevågenhed.

”Dengang var demens en overset lidelse, fordi man ofte slet ikke betragtede det som en sygdom. Tværtimod anså hospitalerne mennesker med demens som værende lidt problematiske og besværlige,” forklarer Gunhild Waldemar.

Danmarks første hukommelsesklinik

I dag ved vi, at demens er en alvorlig og dødelig folkesygdom, hvilket blandt andet skyldes Gunhild Waldemars forskningsindsats, der har bragt sygdommen frem i lyset. Demens anerkendes nu som én af de mest alvorlige og frygtede hjernelidelser, der vurderes at koste samfundet 24 milliarder kroner om året i sundheds- og socialudgifter.

Et af udgangspunkterne for den viden, vi i dag har om demens, var Gunhild Waldemars etablering af Danmarks første hukommelsesklinik i 1995. Det blev den første multidisciplinære klinik

i Danmark, der målrettet arbejdede med at diagnosticere og behandle mennesker med demens baseret på den nyeste forskning på området. Siden da er flere lignende hukommelseskliniker blevet etableret rundt om i Danmark, hvilket afspejler erkendelsen af den store indvirkning sygdommen har på samfundet.

”Mit drive kommer fra det behov, som jeg ser hos mennesker med demens. Vi er desværre stadig i den situation, at der ikke findes nogen kur mod sygdommen, men med den rette indsats kan vi gøre rigtig meget for at hjælpe dem til en god hverdag og holde symptomerne på sygdommen på afstand i videst mulige omfang,” siger Gunhild Waldemar.

Medstifter af sundhedskonference

Etableringen af Nationalt Videnscenter for Demens er et hidtil karrieremæssigt højdepunkt i Gunhild Waldemars liv. Det gælder specielt, efter at centret i 2016 fik gjort sin bevilling fra satspuljemidlerne permanent som en anerkendelse af centrets vigtige arbejde.

Centret er en grundpille i dansk demensforskning. Det er med til at give fagpersoner inden for udredning, behandling, pleje og psykosocial støtte adgang til den nyeste viden inden for demensområdet. Det betyder, at eksempelvis både social- og sundhedsassistenten og lægen kan udvikle deres kompetencer og få viden om, hvordan de bedst kan hjælpe mennesker med demens i alle tænkelige facetter af tilværelsen.

”Jeg er også særligt stolt over, at vi hvert år siden 1999 har samlet fagpersoner fra hele landet til den årlige konference DemensDagene, som fokuserer på at samle op på den nyeste viden inden for området. I år har vi 20-års jubilæum med 1.200 deltagere, hvilket gør DemensDagene til den største tværfaglige sundhedskonference i Danmark,” fortæller Gunhild Waldemar.

Hurtig adgang til behandling

I Danmark stiger antallet af mennesker med demens fortsat, og prognoserne viser, at 123.000 danskere vil have sygdommen i 2030. Det skaber et enormt behov for støtte og pleje, men også for udvikling af nye behandlinger til mennesker med demens.

Danmarks førerposition inden for området gør landet interessant for medicinalfirmaer, der gerne vil lave kliniske forsøg med nye lægemidler. Forsøgene bliver etableret i samarbejde med et netværk af forskningsaktive hukommelsesklinikker, ligesom den Gunhild Waldemar etablerede den første af for mange år siden.

”Det er vigtigt, at vi i Danmark er gode til hurtigt at udrede mennesker med demens, for det betyder, at vi i internationale samarbejder kan komme til

at få adgang til frontlinjebehandlinger, som måske kan kurere eller bremse demenssygdom. Blandt andet venter vi nu på nogle meget interessante forsøg og resultater i 2021, som jeg har store forhåbninger til,” siger Gunhild Waldemar.

Professor og overlæge Henrik Ullum, formand for Organisationen af Lægevidenskabelige

Selskaber, siger: ”Gunhild Waldemar modtager Marie og August Krogh Prisen for sit mangeårige og utrættelige arbejde med at bekæmpe folkesygdommen demens. Hun har bidraget væsentligt til forskning og uddannelse i demens og har ikke mindst arbejdet for mennesker med demens. Samtidig har hun fokuseret på de pårørende, der også i høj grad påvirkes af sygdommen.”

Marie & August Krogh Prisen

Marie og August Krogh Prisen er oprettet i 1969 og tildeles hvert år en fremragende dansk sundhedsvidenskabelig forsker. Prisen uddeles af Novo Nordisk Fonden og Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber (LVS) og er på DKK 1.500.000 – opdelt i DKK 250.000 som en personlig pris og DKK 1.250.000 til forskning.

Bestyrelsen i LVS fungerer som priskomité, og pengebeløbet doneres af Novo Nordisk Fonden. Medlemsorganisationer i LVS kan indstille kandidater til prisen.

Indtil 2009 uddeltes prisen som August Krogh Prisen, hvorefter den har båret navnet Marie og August Krogh Prisen. Navneændringen var resultat af den øgede opmærksomhed omkring Marie Kroghs andel i optakten til Novo Nordisk Fondens etablering og hendes rolle som pioner for kvindelige forskere.

Marie Krogh (1874-1943) blev i 1914 Danmarks fjerde kvindelige dr.med. Hun arbejdede i en årrække som praktiserende læge, samtidig med at hun udførte adskillige selvstændige forskningsprojekter i sin mands laboratorium.

August Krogh (1874-1949) var professor i zoofysiologi ved Københavns Universitet og huskes som en af de mest markante danske naturvidenskabs-mænd i det 20. århundrede. Han modtog i 1920 Nobelprisen i Fysiologi eller Medicin.

Under en rejse i USA blev han – via Marie, som selv havde diabetes – opmærksom på diabetesforskning i Canada. Efter et besøg i Canada fik han rettighederne til at producere insulin i Skandinavien med hjem, hvilket blev startskuddet til etableringen af, hvad der i dag er kendt som Novo Nordisk Fonden og Novo Nordisk A/S.

Tidligere prismodtagere

1969	Hugo Theorell	1999	Jørn Olsen
1970	Ingen	2000	Henrik Kehlet
1971	Ingen	2001	Bengt Saltin
1972	Ingen	2002	Ulla Wewer
1973	Johannes Ipsen	2003	Lars Fugger
1974	Povl Riis	2004	Preben Bo Mortensen
1975	Poul Harrestup Andersen	2005	Vibeke Hjortdal
1976	Poul Bonnevie	2006	Andreas Kjær
1977	Ingen	2007	Oluf Borbye Pedersen
1978	Ingen	2008	Hans Jørgen Gundersen
1979	Knud Lundbæk	2009	Bent Smedegaard Ottesen
1980	Simon Rune	2010	Erling Falk
1981	Eigill Jensen	2011	Jens D. Lundgren
1982	Poul Effersøe	2012	Moustapha Kassem
1983	Per Lous	2013	Jens Juul Holst
1984	Nis J. Nissen	2014	Torsten Lauritzen
1985	Jørn Falck Larsen	2015	Niels Henry Secher
1986	Poul Thygesen	2016	Torben Jørgensen
1987	Flemming Kissmeyer	2017	Merete Nordentoft
1988	Bent Sørensen	2018	Hans Erik Bøtker
1989	Ingen		
1990	Mogens Blichert-Toft		
1991	Daniel Andersen		
1992	Henrik R. Wulff		
1993	Jørn Giese		
1994	Ingen		
1995	Ingen		
1996	Lars Bolund		
1997	Hans Henrik Holm		
1998	Henning T. Mouridsen		

Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber

Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber (LVS) er paraplyorganisation for de lægevidenskabelige selskaber i Danmark og repræsenterer godt 25.000 medlemmer.

LVS' formål er at fremme dansk lægevidenskab og varetage de overordnede interesser for selskaberne i forhold til de centrale sundhedsmyndigheder og den nationale sundhedspolitik og i øvrigt fremme kendskabet til dansk lægevidenskab og lægevidenskabelig forskning i offentligheden.

LVS har desuden som særlige opgaver:

- » at afholde mindst ét årligt fællesmøde om et tværfagligt emne.
- » at formidle afholdelse af lægevidenskabelige møder gennem økonomisk støtte til invitation af udenlandske foredragsholdere.
- » at yde støtte til offentliggørelse af danske lægevidenskabelige afhandlinger, herunder disputatser i Danish Medical Bulletin.
- » at arbejde for lægernes uddannelse.

Organisationen blev grundlagt i 1919 som Dansk Medicinsk Selskab (DMS).

Novo Nordisk Fonden

Novo Nordisk Fonden er en uafhængig dansk erhvervsdrivende fond.

Fonden har to hovedformål:

1. at udgøre et stabilt fundament for den erhvervsmæssige og forskningsmæssige virksomhed, som drives af selskaberne i Novo Gruppen; og
2. at yde støtte til videnskabelige, humanitære og sociale formål.

Fondens vision er at yde et betydende bidrag til forskning og udvikling, der forbedrer menneskers liv og samfundets bæredygtighed.

Siden 2010 har fonden uddelt mere end 16 mia. kr., primært til forskning ved offentlige vidensinstitutioner og hospitaler i Danmark og de øvrige nordiske lande samt behandling og forebyggelse af diabetes.

Fonden uddeler desuden årligt en række hæderspriser for at belønne og anerkende individer for unikke indsatser inden for forskning, undervisning eller anden indsats, der understøtter forskningen.

Novo Nordisk Fonden

Tuborg Havnevej 19
2900 Hellerup
Danmark

Telefon: +45 3527 6600

[nnfond@novo.dk](mailto:nfond@novo.dk)
www.novonordiskfonden.dk

**novo
nordisk
fonden**